

Överfisket i EU ska stoppas

Mindre och färre fiskeflottor, skonsammare fiskemetoder och skärpta straff för överfiske.

Förslaget om en ny fiskereform i EU är genomgripande.

Den svenska regeringen välkomnar reformpaketet, men från andra EU-länder hörs protester.

Politiken och ekologin har inte gått hand i hand. Fångstkvoter för fisk har vida överstigit vad biologerna rekommenderat. Läget är i dag akut – våra hav håller på att bli utfiskade. Särskilt illa är det för arter som torsk, kolja och vildlax. ”Köp inte överfiskade arter”, råder Världsnaturfonden (WWF) i en ny konsumentguide. Tanken är att kundtryck kan medverka till att hejda rovfisket.

Men det krävs mycket mer för att rädda vissa fiskarter. Efter viss försening har Europeiska kommissionen nu lagt fram ett förslag som förhoppningsvis ska leda till att fiskeresurserna i EU förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Minskad fiskeflotta

En kärnpunkt i förslaget är att den europeiska fiskeflottan bantas. Det handlar i praktiken om en minskning av fisket med mellan 30 och 60 procent beroende på region och fiskart. En av orsakerna till att haven tömts på viss fisk, särskilt torsk, är de stora fiskeflottorna. EU har dessutom bidragit till utbyggnaden genom att ge stöd till nya fartyg och driften av dessa.

– Det saknas ett helhetstänkande. Krisen är heller inte isolerad till fisket. Hela det ekologiska systemet är i kris, säger miljöminister Kjell Larsson.

Regeringen kommer att tillsätta en havsmiljökommission som ska utreda varför haven mår så dåligt. Kjell Larsson utesluter heller inte ett totalstopp av svenskt torskfiske om krisen fortsätter.

Enighet om reformbehov...

EU:s fiskeriministrar, däribland Margareta Winberg, diskuterade kommissionens reformförslag för första gången den 11 juni. Ansvarige kommissionären Franz Fischler meddelade efter rådsmötet att det finns en ”generell enighet om behovet av genomgripande reformer av den gemensamma fiskepolitiken”.

... men oro för konsekvenser

Men det är en sak att se behovet av reformer och en annan att hålla med om reformförslaget. Spanien och Frankrike, två EU-länder med stora fiskeflottor, har reagerat med oro. 60 procent av de fiskefartyg som kommissionen föreslår ska minskas är spanska, franska eller italienska.

– Jag tycker att reformerna inte balanserar behovet av att skydda fiskeresurserna och behovet av att ta hänsyn till socio-ekonomiska och territoriella aspekter av fisket, sade Frankrikes jordbruksminister Herve Gaymard i samband med rådsmötet enligt webbnyhetstjänsten EUbusiness.com.

Mål att säkra arbetstillfällen

Kommissionen är dock mån om att framhålla att yrkesfiskarnas framtid är ett mål för reformen. När fiskeflottan bantas försvinner visserligen arbetstillfällen, men det är fallet också när fisken försvinner ur haven. Målet är att fiskebestånden ska

balanseras och garantera fiskarna en framtid. Med ekonomiskt stöd för skrotning av fartyg, förtidspension och omskolning, ska dessutom fiskarna ges andra möjligheter.

Text: Jeanette Neij

Fakta/Förslag till fiskereform i EU

- Förslaget innebär bland annat:
 - en minskning av fiskeflottan med upp till 8 600 fartyg, vilket är 8,5 procent av fiskefartygen i EU,
 - krav på att fiskekvoter ska sättas utifrån vetenskapliga rön om fiskbeståndens storlek,
 - förstärkta kontroller av fiskeflottorna med gemensam inspektionsorganisation,
 - skärpta och enhetliga straff för överfiske,
 - nya krav på skonsammare fiskeredskap som inte fångar delfiner, för liten fisk och icke avsedda arter, hajar och havsfåglar som bifångst,
 - satsning på miljövändig fiskeodling,
 - stöd till yrkesfiskare som sadlar om.
- Regeringarna i EU:s medlemsländer ska anta förslaget innan det kan träda i kraft tidigast vid årsskiftet.

Fakta/Svenskt fiske i jämförelse

- I Sverige finns 2 600 fiskare (1998), vilket kan jämföras med 68 300 i Spanien (1996) och 252 000 i hela EU (1997).
- Den yrkesmässiga fiskefångsten i Sverige var 350 000 ton 1999, jämfört med 2,8 miljoner ton fisk i Norge och 1,4 miljoner ton i Danmark. I hela EU togs 6,4 miljoner ton fisk upp 1999.